N°. 435. DE GRONDWET. 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . " 5.50.

WOENSDAG 18 OCTOBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Zuinig beheer der Financiën.

Bij de beoordeeling van het beheer der staats-financiën moet, naar ons inzien, het eerste hoofdstuk van uitgaven, *Huis des Konings*, en het negende hoofdstuk A, *Nationale schuld*, buiten aanmerking blijven; [illegible] *besparing* op die beide hoofdstukken onmogelijk is.

[illegible] geheel buitengewone uitgaaf moet evenzeer buiten aanmerking blijven, al wat sedert 1847 in opvolgende dienstjaren uitgegeven is tot herstel van het muntwezen.

Op die wijze komt men tot de juiste kennis der besparingen op de uitgaven voor de Hooge collegiën van staat en het Kabinet des Konings, en voor alle de Departementen van algemeen bestuur te zamen.

Uit de redevoering van den Minister van Financiën, bij het overbrengen der Begrootingswetten, weet men hoeveel die besparingen over 1853 hebben bedragen: wij meenen, dat het niet ongepast is eene vergelijking te maken, tusschen het laatste jaar van het vroeger Ministerschap van den heer VAN HALL, 1847, het laatste jaar van het Ministerie THORBECKE, waarvan de resultaten uit de staatsrekening bekend zijn, namelijk 1851, en de resultaten van 1853.

In 1847 werd voor uitgaven van de Hooge collegiën en van alle Departementen toegestaan eene som van [illegible]59,556.23. Op die som werd niet alleen *niets bespaard*, maar er werd nog *f* 13,183.94 *meer* uitgegeven dan aangevraagd en toegestaan was, en dit *mindere* werd gevonden door overschrijving, of door het aanwijzen van niet uitgegeven renten der staatsschuld en van mindere uitgaven voor herstel van het muntwezen. Wat is het Nederlandsche volk toch diep te beklagen, dat zulk eene voortreffelijke administratie van 's lands gelden, *nu*, door de bepalingen der Grondwet van 1848, niet meer mogelijk is, ofschoon *dit* Ministerie toch schijnt te beproeven, of men de Natie niet op nieuw zoo gelukkig maken kan.

In 1851 werd voor uitgaven van de Hooge Collegiën en van alle Departementen toegestaan eene som van *f* 33,282,093.61. Op die som werd bespaard *f* 1,550,277.64½.

In 1853 werd voor uitgaven van de Hooge Collegiën en van alle Departementen toegestaan eene som van *f* 34,091,304.69½. Op die som werd slechts bespaard *f* 634,494.77.

Wij meenen te mogen onderstellen, dat het vorig Ministerie, in het begin van 1853, even zuinig beheer gevoerd zal hebben als in de vorige jaren, en gelooven dus dat *de eer van ruim negenmaal honderd duizend gulden minder bespaard te hebben* geheel en onverdeeld toekomt aan het Ministerie VAN HALL, en wel in den tijd van iets meer dan negen maanden.

Een kort overzigt der besparingen op de uitgaven der Hooge Collegiën en voor alle Departementen in de vermelde jaren, hopen wij dat niet ongevallig zal zijn.

Besparingen.

In 1847 *f minder dan nul*, *f* 13,183.94 *te veel* uitgegeven.
" 1851 - 1,550,277.64½.
" 1853 - 634,494.77.

Wij eindigen met eene vraag: Hoe lang zal het duren, eer wij achter een jaartal zullen kunnen plaatsen: *Besparingen gelijk nul?*

De wet op het onderwijs.

IV.

Wij hebben reeds in meer dan een opzigt den strijd aangewezen, die er tusschen de Memorie van Toelichting en het wetsontwerp bestaat; maar ook in die Memorie worden verschillende met elkander strijdige [illegible] aangetroffen. Met ophef gewaagt de Minister van de openbare gemengde school, en deelt in niet geringe mate het gevoelen van hen, die meenen, "dat "de dagelijksche gemeenzame omgang van kinderen, "tot verschillende gezindheden behoorende, op dezelfde "school, de vriendschapsbetrekkingen, die er door velen "wordt aangeknoopt, en die, welke uiteenloopende "wegen zij ook op lateren tijd bewandelen, nooit geheel "verbroken worden, althans eenige sporen achterlaten, "en aan de zoo wenschelijke eensgezindheid en ver- "draagzaamheid tusschen de burgers van denzelfden "staat, meer bevorderlijk zullen zijn dan het scheiden "dier kinderen in afzonderlijke scholen, *waar zij reeds "van hunne vroegste jeugd, zoo al niet in een geest van "onverdraagzaamheid worden opgeleid, dan toch leeren "de kinderen van eene andere godsdienstige gezindheid "dan de hunne eenigermate als vreemden te beschouwen.*" Met dat ongunstig oordeel over de werking der gezindheidsscholen, laat zich, meenen wij, in geen geval, het toelaten van die *afzonderlijke gezindheidsscholen*, gelijk wij hebben aangetoond, rijmen. Integendeel, zou men daaruit moeten opmaken, dat elke aanraking met hetgeen de godsdienstige gezindheid betrof, ten strengste werd vermeden; dat "het gewoon onderwijs der open- "bare gemengde school slechts eene algemeene gods- "dienstige en zedelijke strekking zal kunnen hebben; "*maar* dat het onderwijs in de godsdienst daaraan "vreemd moet blijven". Daargelaten nu de vraag, in hoever aan het openbaar onderwijs, "ter bevordering "van kennis, geestontwikkeling en eendragt onder de "burgers van denzelfden staat", zal moeten gegeven worden "eene algemeene godsdienstige en zedelijke "strekking, *met eerbiediging van ieders godsdienstige "begrippen*", — wat tot het gebied der paedagogie behoort, — vragen wij slechts, waarop dan wel berust, wat de Regering daarop onmiddellijk laat volgen: "Zij "is echter overtuigd, dat *op die wijze* niet zou worden "voldaan aan hetgeen de eischen eener welbegrepen "opvoeding der jeugd medebrengen, en *zij stelt er "hoogen prijs op, ja zij rekent het onmisbaar*, dat de "kinderen van het onderrigt in de godsdienst niet "worden verstoken. *Dat onderrigt moet gelijken tred "houden en zich aansluiten aan het school-onderwijs.*" Bedriegen wij ons niet, dan treffen wij nu weder in volle kracht het stelsel der gezindheidsscholen aan!!

Het onderrigt in de godsdienst, of met andere woorden, *het godsdienstig onderwijs*, moet gelijken tred houden of *te zamen gaan* met het school-onderwijs, zich daaraan sluiten, d. i., niet er op volgen, maar daaraan *verbonden* zijn. Wil men dat: men heeft een nieuw en een ander stelsel, dat wij, voor dit oogenblik, wenschen noch goed- noch af te keuren, maar dat wij toch in lijnregten strijd moeten houden met de *voorafgegane* verklaringen.

En waarin zal zich nu die overtuiging der Regering oplossen? In de zorg, "dat de gebouwen, voor het "openbaar lager- en middelbaar onderwijs bestemd, "buiten de schooluren, worden beschikbaar gesteld voor "de leerlingen der school, om onderwijs in de godsdienst "te ontvangen". Tot dat einde "zal de burgerlijke "overheid met de kerkelijke besturen in overleg *kunnen* "treden, en dien ten gevolge den tijd en de wijze "regelen, waarop aan de kinderen der verschillende "gezindheden in de schoolgebouwen onderwijs in de "godsdienst zal worden gegeven door hen, die tot het "geven van dat onderwijs de bevoegdheid bezitten". Hieraan zijn wij verschuldigd de *derde* zinsnede van art. 4, luidende: "Het geven van onderwijs in de "godsdienst wordt overgelaten aan de kerkelijke genoot- "schappen. Hiertoe zijn de gebouwen voor het openbaar "lager- en middelbaar onderwijs, buiten de schooluren, "voor de leerlingen der school beschikbaar."

Wij hoopten, tot verdediging van dit voorschrift, in de memorie van toelichting eenige bijzonderheden te zullen aantreffen van de uitkomsten, welke eene gelijksoortige bepaling, opgenomen in art. 11 van het Koninklijk besluit van den 2 Januarij 1842 (*St.bl.* n°. 1) heeft opgeleverd. Die uitkomsten toch moeten het doeltreffende van dit voorschrift staven. Wij betwijfelen evenwel zeer, of er wel op eenige gunstige uitkomsten kan worden gewezen; of van die gunstige beschikking wel eenig gebruik gemaakt is en of deze in de wet behoorde opgenomen te zijn.

Het is immers genoeg bekend, dat het de kerkgenootschappen wel niet aan localen ontbreekt, bestemd en geschikt tot het geven van godsdienstig onderwijs; maar dat er wel gebrek heerscht aan goede verstandhouding tusschen burgerlijke en kerkelijke besturen, om zulke *teedere* belangen gemeenschappelijk te regelen en, door die regeling, te bevorderen. Zal dat nu een wettelijk voorschrift vermogen?

De Minister redeneert magtig veel "*uit* den aard der zaak"; maar ligt het niet *in* den aard der zaak, dat predikanten en geestelijken geenszins zullen gedoogen, dat het burgerlijk bestuur ook zelfs in geringe mate regele wat en toezigt houde op hetgeen tot den pligt der herders behoort? Dat wordt toch werkelijk het geval als, met medewerking van het burgerlijk bestuur, *de tijd* wordt bepaald, wanneer de leeraars of godsdienstonderwijzers zich *in de schoollocalen* zullen moeten bevinden, om *geregeld* onderrigt in de godsdienst te geven. Die regeling belemmert de vrijheid, welke men zich over het algemeen veroorloofd of toeëigent. Wie eenigzins *van nabij* bekend geraakt met de wijze, waarop dat onderrigt gegeven wordt, zal geen stof tot verbazing vinden over de geringe mate van godsdienstkennis, die er heerscht. Een onbevangen onderzoek van den tijd, voor dat onderrigt beschikbaar gesteld, en van de bekwaamheden der godsdienstonderwijzers, die daarmede zijn belast, zal dat oordeel staven.

Maar al werd ook toegegeven, dat gemeen overleg de uitvoering van dat voorschrift mogelijk maakte, zou men dan waarlijk meenen, dat de *overeenstemming* in het gebruik van hetzelfde locaal, elke stoornis zou verhinderen van de eensgezindheid en verdraagzaamheid, den gemeenzamen omgang en de vriendschapsbetrekkingen, welke men beschouwt de uitsluitende kenmerken der openbare gemengde school te zijn?

Wij gelooven juist, dat de bloote aankondiging of bekendheid der verschillende tijden van dat godsdienstig onderrigt, het verschil van godsdienstige gezindheid te meer zal doen uitkomen en dat, door de regeling bloot over te laten aan het kerkelijk bestuur, het verschil te minder in het oog zal loopen. Nu strekt nog, vooral ten platten lande, *de afstand* tusschen de verschillende kerkgebouwen tot een uitnemend middel om alle aanraking te vermijden; dan zal het gemeenschappelijk gebruik op tijden, die met de gewone schooluren in verband worden gebragt, aanleiding geven tot twist en verdeeldheid.

Waartoe dan dat voorschrift, zoo daardoor dat doel niet kan worden bereikt? Naar ons inzien, om een brug te leggen tusschen de *eerste* en *laatste* zinsnede van art. 4. De *eerste* zinsnede bepaalt de openbare *gemengde* school; de *tweede* kan doen denken aan eene *godsdienstlooze* school; maar de *derde* moet het gewigt van een *godsdienstig onderrigt* in schijn doen uitkomen, om in de *laatste* zinsnede de noodzakelijkheid der gezindheidsschool *buiten twijfel* te stellen. Wij moeten dus onze vroeger gemaakte aanmerking herhalen en den onderlingen strijd beter en meer doen uitkomen, die er heerscht in al wat de Minister van Binnenlandsche Zaken voor den dag brengt. Prof. MULDER liet ten minste nog eenigen tijd verloopen eer hij *visch*voeding in de plaats van *vleesch*voeding aanprees; maar wat nu het *opvoedend* deel van het onderwijs betreft, laat de heer VAN REENEN ons in het onzekere: *vleesch* of *visch?*

De *Echo Universel* deelt de volgende curieuse bijzonderheid mede, omtrent de aanhangige zaak van GIBSON.

"Men verzekert ons, dat de nota, die op 9 Sept. jl. door den heer BELMONT, Minister-resident der Vereenigde Staten van Amerika, betrekkelijk den eisch van den heer GIBSON, gerigt werd aan Z. Excellentie

den heer VAN HALL, Minister van Buitenlandsche Zaken, aanleiding heeft gegeven tot eene zeer pikante correspondentie tusschen de heeren VAN HALL en BELMONT.

„De heer VAN HALL moet eene verklaring gevraagd hebben van het woord: „*enforcement*", dat in genoemde nota voorkomt (1) en er op aangedrongen hebben, om de naauwkeurige beteekenis te vernemen, die de heer BELMONT aan deze zoo sterk opgemerkte uitdrukking gaf.

„De Amerikaansche diplomaat heeft deze dienst aan den heer VAN HALL niet willen bewijzen en hij zou hem, dood eenvoudig, het groote woordenboek van WEBSTER hebben toegezonden, met aanwijzing van het woord „*enforcement*", en de uitnoodiging om de hem het liefst bevallende beteekenis uit te zoeken.

„Wij weten nog niet, of de heer VAN HALL thans bedacht is op het „*enforceren*" van de verklaring, die hij, zoo vruchteloos, van de legatie der Vereenigde Staten heeft gevraagd."

Waarlijk, dát ontbrak nog aan den, volgens VAN LENNEP, „onsterfelijken" roem van den heer VAN HALL. De Minister, die zich vernederd zou achten, wanneer hij voor de Staten-Generaal als „professor in het volkenregt" optrad, vindt het niet beneden de waardigheid zijns lands, om voor de oogen der diplomatie de rol van „leerling in de Engelsche taal" te spelen!

Wij zijn benieuwd, of de *Amsterdamsche Courant* ook *dit* feit voor hare lezers zal verzwijgen; en het zal daarom niet ongepast zijn, haar op de volgende woorden van de *Arnhemsche Courant* (zie haar No. van heden) opmerkzaam te maken;

„De *Amsterdamsche Courant* heeft tot nog toe slechts „tweemalen over de zaak van GIBSON gesproken en „telkens de *Echo* aangevallen, zonder evenwel één der „feiten, door dat blad medegedeeld *te weêrleggen*. Wèl „neemt zij telkens „door particuliere brieven uit 's Hage" „haar kans waar, om zelfs de onbeduidendste berigten „van andere dagbladen met voorbeeldeloozen ijver tegen „te spreken, doch nu, in de zaak van GIBSON, zwijgt „ze. Dit is waarlijk geen blijk voor hare onafhankelijkheid als dagblad, nog minder voor de onechtheid „der brieven, door de *Echo* aan 't licht gebragt. We „zouden het bewijs voor 't laatste zeer gaarne van haar „ontvangen, en het zou zeker iedereen regt aangenaam „zijn, door haar tot de overtuiging te komen, *dat men „inderdaad te veel gewigt aan die zaak gehecht heeft.*"

(1) Wij gelooven, dat ieder, die *twintig* lessen in de Engelsche taal uit de grammaire van Vergani heeft geleerd, de volgende zinsnede uit des heeren Belmonts nota, waarop de explicatie van den heer van Hall betrekking heeft, *volkomen verstaan zal*:

„Mr. Gibson, an American citizen, sailing under the flag of his country, has been most cruelly and unjustly imprisoned and despoiled of his property by the authorities of Netherlands India, and as his rightful claim for indemnity is wholly refused by you, it now only remains for my government to take such measures *for the enforcement* of Mr. Gibsons claim, as it may deem fit and proper in the premises.

Ook *de Indiër* bespreekt de zaak van GIBSON op uitvoerige wijs. Over het aandeel, dat de Minister van Koloniën in de afgifte der stukken gehad heeft, spreekt *de Indiër* het volgende oordeel uit:

De heer v. Hall had pertinent verklaard, dat een onderzoek der stukken, die over de zaak van Gibson uit Indie zijn gekomen, door het ministerie v. kolonien had plaats gevonden; dat daarvan enkele uitgezocht waren, en daaruit de nota voor de N. Amerikaansche regering was opgemaakt. Het paket is dus niet, gelijk het uit Indie was gekomen, ongeopend verzonden, maar nagezien, en zonder twijfel bij het archief van het ministerie v. kolonien geregistreerd.

Nu is echter de heer Pahud *Indisch ambtenaar* met verlof hier te lande; en heeft, indien de beschuldiging van den heer v. Hall *waar* is, stukken uit het archief afgegeven, die in dat archief behoorden te blijven. Die stukken zijn in vreemde handen gekomen, en, tot groote benadeeling der waardigheid van de regering van Nederland en het algemeen belang, reeds gepubliceerd of zullen nog gepubliceerd worden.

Wij aarzelen daarom geen oogenblik, onze overtuiging uit te spreken, dat de heer Pahud, als Indisch ambtenaar, onderworpen aan de bepalingen der wet (besluit?) van den 13 Januarij jl., door den *minister van kolonien* Pahud gecontrasigneerd en in Indie gepubliceerd, valt onder de bepalingen van art. 1 letter *a*, art. 5 en art. 6 der genoemde wet, daar de stukken aan onbevoegden en ten onregte afgegeven, en daardoor bekend geworden, behooren tot het *Indisch archief*, en het onverschillig is, of de overtreding daar of hier te lande heeft plaats gehad.

Volgens de bepalingen dezer wet, zoude dus de heer Pahud, indien de beschuldiging van den minister van buitenlandsche zaken waar is, als Indisch ambtenaar ontslagen worden, en zijn pensioen moeten verliezen. Het zoude de bekende, aloude geschiedenis zijn van den uitvinder van den metalen stier, die er door Dijonisius, bij wijze van proefneming, het eerst in gebraden werd.

Niet geheel stemmen wij hier met de gevolgtrekking in, welke *de Indiër* maakt.

Wij meenen, dat de heer PAHUD *niet* valt onder het bereik van het besluit van 13 Januarij, om de eenvoudige reden, dat de minister van Kolonien, door deel te nemen aan de afgifte van stukken uit het Indisch archief aan onbevoegden, het bewijs heeft willen leveren, dat het besluit van 13 Januarij *hier te lande niet toepasselijk is.*

Dit werd steeds door ons beweerd, en wij danken den Minister van Kolonien voor de feitelijke ondersteuning, aan ons gevoelen ten deze geschonken. Wij hopen er bij gelegenheid gebruik van te maken.

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* schijnt over onze opmerkingen over het beheer van sommige gelden, die aan het Departement van Justitie toegestaan worden, nog al gevoelig geraakt te zijn.

Het is zeer verklaarbaar; en ofschoon wij, in den regel, zoo weinig mogelijk notitie nemen van het geschrijf van den *Nieuwsbode*, om dat het is een bloot locaal blad, — dat enkel de verdienste bezit van het locale altijd twee of drie dagen later mede te deelen dan iedere andere courant, — meenen wij toch, ditmaal, onze lezers met de losbarsting dier geraaktheid bekend te moeten maken.

Ziet hier hoe *de Nieuwsbode*, zonder (met veel tact) een enkel woord te reppen van het artikel, waaruit de boosheid is ontstaan, als eene diepe verzuchting en in aandoenlijken toon jammerklaagt:

Niemand kan zich meer verheugen dan wij in het onschatbaar voorregt, dat de Nederlandsche Staatswet aan een iegelijk verzekert, om door middel der drukpers zijne gedachten of gevoelens te openbaren; maar 't smart ons te bespeuren, dat er zijn, die zich deze vrijheid onwaardig betoonen.

Wij zouden dat leedgevoel niet openbaren, indien het misbruik der zoo hoog te waarderen drukpers-vrijheid werd aangetroffen in geschriften die, wegens aard of strekking, tot de verworpenen behooren; maar wij ontdekken het sedert eenigen tijd meer en meer, en wel in bladen, die zich laten voorstaan tot de uiterst-constitutionnele zijde te behooren. Dat misbruik echter is uiterst-inconstitutionneel, zoo niet erger.

Wie in de beoordeeling van staatszaken of andere meent te mogen overschrijden de grenzen der betamelijkheid, is reeds aan het regt van eer verschuldigd, door onderteekening met zijnen naam, de voldoening aan te bieden, waarop ieder aangevallen persoon in de gewone zamenleving regt heeft. De titel van een dagblad geeft dezen waarborg niet. Wilt gij een bewijs: één der bladen, die wij bedoelen, teert en zeilt (teregt of te onregt) op den grooten naam van mannen, die wij, — hoezeer met hen in staatkundige denkwijze verschillende, — niet in staat achten tot eenige opzettelijke beleediging van personen; en toch stelt het — in de publieke opinie — op rekening zijner (ware of valsche) patronen, de grofheden, die het tegen deze of genen in het schild voert.

Is daartegen niet voorzien?

Wij beweren, ja! Of de Nederlandsche drukpers is nog niet rijp voor hare voorregten.

De strafwet toch moge niet bepalen, dat elk, die als openbaar schrijver optreedt, wat hij schrijft met zijnen naam moet onderteekenen; maar de Grondwet stelt IEDER VERANTWOORDELIJK voor 't geen HIJ schrijft. En nu vragen wij; wat beteekent dit? Of zijn de woorden: „*behoudens ieders verantwoordelijkheid*" eene ijdele bijvoeging?

Indien dan waarlijk uw ijver voor de stipte naleving der Grondwet zoo zuiver en groot is, mijne heeren van „*de Grondwet*", dat gij bij hen, die aan het Bewind zijn geplaatst, geen enkelen schijn van afwijking onopgemerkt moogt laten, gedraagt u dan vooral niet minder streng jegens u zelven. Eerbiedigt die Staatswet, als ware op hare overtreding straf bepaald, en weest liberaal, laat ons liever zeggen eerlijk genoeg om, naar haren wil en bedoeling, althans voor artikelen waarin gij personen meent te moeten aantasten, UW PERSOON *verantwoordelijk te stellen*, door ze *met den naam* DES SCHRIJVERS *te onderteekenen.*

Het is niet onaardig, dat *de Nieuwsbode* klaagt over „personaliteiten" en „grofheden" (waar het NB. enkel gold het onderzoek, of de gelden, door het bloed en het zweet der ingezetenen opgebragt, *naar behooren* worden besteed): *de Nieuwsbode*, die tot zelfs in de geheimen van het private leven doordringt en wiens artikelen nooit door eenig dagblad, zonder schaamrood te worden, zou kunnen worden overgenomen.

Voor *ditmaal* slechts drie vragen.

Zou *de Nieuwsbode* niet het loffelijk voorbeeld willen geven, en, het eerst van allen, beginnen met den naam des schrijvers te plaatsen onder zijne artikelen?

Zou de Minister van Justitie niet eene „Staats-commissie" kunnen benoemen, om een wetsontwerp op te stellen tot verwezentlijking van dezen „wil" en deze „bedoeling" der Grondwet, opdat de vrijheid der drukpers zóó „echt constitutionneel" als in Frankrijk geregeld worde?

Eindelijk, zou *de Nieuwsbode* niet meenen, dat bij de aanneming van een dergelijk constitutionneel stelsel van *meerdere openbaarheid*, het niet nuttig ware, indien de dagbladen tevens verpligt werden, om een geverifieerden Staat van *inkomsten* publiek te maken?

Voorleden jaar maakten wij in ons nummer 144 o. a. de opmerking, dat het van belang zou zijn om, bij den bestaanden twijfel of het besluit van den 9 Frimaire jaar XII, *concernant le livret des ouvriers*, al dan niet vervallen is, dit onderwerp nader te regelen. Nu de discussiën over de begrooting ... op handen zijn, kan het zijn nut hebben te ... dat de Kamer van Koophandel en fabrieken te ... lem zich sedert dien tijd over deze aangelegen... heeft gewend tot den Minister van Justitie, ... missive van den 10 Februarij 1854, in antwoord da... heeft te kennen gegeven: „dat de livretten, voor ... „verre zij onder het fransche decreet van 9 Frim... „an XII als politie-maatregel bestonden, in ver... „gingen met de binnenlandsche paspoorten en door ... „vervallen der verpligting tot het nemen van zo... „nige paspoorten aan de slotbepaling van art. 3 ... „gevolg kan worden gegeven; dat overigens de fa... „kanten livretten kunnen aanvragen overeenkom... „artt. 2 en 11 van gezegd decreet, die wel niet ... „worden geweigerd, en zich onderling kunnen ve... „of wel elk voor zich besluiten om geene werk... „zonder livret aan te nemen." Naar aanleiding ... dit schrijven, heeft de Kamer van Koophandel te ... lem het voornemen opgevat aan HH. Burgemee... en Wethouders der gemeente het verzoek te rigte... zich op het afgeven van livretten voor te bereiden, aangezien zij de overtuiging heeft dat van verschillen... belanghebbenden aldaar daartoe aanvrage zal wo... gedaan. Alvorens echter aan dit voornemen gevol... geven, heeft zij de overige Kamers verzocht, de... hare denkbeelden mede te deelen en bepaaldel... willen opgeven, welke andere middelen, naar haar ... zouden kunnen worden aangewend om den ma... der livretten overal van nut te doen zijn en ten a... dezer zaak tot een gewenscht einde te geraken... verneemt, dat het daaromtrent ingesteld onderzo... sommige Kamers nog aanhangig is; doch dat ... hebben te kennen gegeven, dat daarin niet ande... worden voorzien dan bij de wet, ten einde alg... werkende en doeltreffende bepalingen op het ... verkrijgen, daarbij tot rigtsnoer aanwijzende de ... in Frankrijk vastgestelde wet, namelijk die va... 22 Junij 1854 *sur le livret des ouvriers*. Ook ... het gevoelen bestreden zijn van den Minister als... livretten in verband gingen met de paspoorten ... gezien bij art. 3 van het besluit van den 9 Fri... jaar XII is bepaald: „QU'INDÉPENDAMMENT *de* ... „*tion de la loi sur les passeports*, l'ouvrier ser... „de faire viser son dernier congé par le maire ... „adjoint etc."; zoodat de maatregelen omtrent ... poorten afgescheiden zijn van die der livretten ... ware te wenschen, dat deze aangelegenheid ... wetgevende magt ter harte werd genomen.

De correspondent van *de Nederlander*, J. B., na het genot eener langdurige verpoozing, ... schouwingen over *hooger onderwijs*, die misschien ... door finantiële over begrooting en verminder... lasten zullen worden afgewisseld, waarnaar *wij* ... reikhalzend uitzien.

Met belangstelling lazen wij in No. 1321;

„Hierboven spraken wij van anachronismen. Een ... fout is, wij schromen niet zulks uit te spreken, het ... algemeen gebruik der Latijnsche taal bij het onderwijs ... het algemeen bij de behandeling van wetenschappelijke ... werpen. Wij vertrouwen, dat men *ons* het regt niet zal ... ten over dit punt een *sints zeer lang* gevestigd ... openbaren, en dat het op zijn minst voor onpartijdig ... houden worden."

Wij veroorloven ons daarop aan te merken ... daarin een wenk ligt voor *de Nederlander* ... Utrechtsch adres aan de theologische faculteit ... minder gunstig daglicht plaatste; maar er is no...

Wij willen een Hoogleeraar in de letteren ... eisch om het gezag van J. B. te erkennen ... zeker, dat de anonymiteit wel in die mate wo... geheven — het regt niet betwisten, om over ... twiste punt zijn gevoelen te openbaren; maar me... scheidenheid wagen wij de vraag, waarom die openb... van dat gevoelen, zoo het *sints zeer lang gev*... niet vroeger is geschied? Het heeft immers ... schijn, alsof de drang der omstandigheden ... oorzaakt en wat is er dan over eene onpartijdigheid ... te oordeelen, die eene lang gevestigde overtuiging niet ... langer kan blijven *verzaken?*

De Nederlander kan, in weêrwil van zijne herhaalde ... pogingen tot zelfverdediging, het verwijt niet ontgaan, ... dat het artikel van Dr. Beets over het Amsterdamsch ... adres betreffende de theologische faculteiten in *Ernst en Vrede* slechts gedeeltelijk, en dat wel op eene par... tijdige wijze, is aangehaald.

Dat deel, waarin Dr. Beets met *de Grondwet* ... overeen te stemmen, is verzwegen.

Met eene behendigheid, waaraan wij van die zijde ... niet ongewoon zijn, lag dat blijk van overeenstemming ... 't welk tevens een blijk van afkeuring van het ...

[illegible], verscholen in de enkele zinsneden, waarin van [het] artikel gewag gemaakt en een vlugtig oordeel uitgesproken werd.

De Tijd heeft met juistheid dezen toeleg aan het [licht] gebragt en gekakteriseerd.

Wat Mr. van der Kemp aan Mr. da Gosta schrijft [over] het gebruik van vreemde kunstwoorden, is niet [minder] van toepassing op aanhalingen en oordeelvellingen van *de Nederlander*, al geschiedt zulks in goede, [illegible] Hollandsche taal:

"Deze taktiek nu, die men dikwijls ter kwader trouw bezigt, om zand in de oogen te strooiën, maar die men ook ter goeder trouw om de gemakkelijkheid van het betoog kan bezigen, daar zij van vele woorden ontslaat, is verkeerd. Men bedriegt daarmede (zich zelven en) anderen. Men meent met juistheid te redeneren, men geeft er den schijn van, en, nogmaals, als men in goed Hollandsch zegt wat men bedoelt, dan blijkt er het onjuiste en verkeerde van."

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Gisteren is slechts ééne depêche ontvangen; indien de[ze] waarheid bevat, dan is zij van groot gewigt. De [generaal] Osten-Sacken zou aan het hoofd van 40,000 man [de e]ngte van Perekop over en de Krim binnengetrokken [zijn]; hij zou regt op Sebastopol aanrukken, ten [einde zich] met prins Menchikoff te vereenigen en vervolgens het verbondene leger aan te vallen, dat de vesting belegert. Dit gerucht was eergisteren algemeen op de beurs te Weenen verspreid.

De berigten te Berlijn uit Petersburg ontvangen, melden, dat tot den 9den niets tegen de vesting was ondernomen. Lord Raglan heeft den 6den medegedeeld, dat de aanval binnen weinige dagen zou plaats hebben; maar dit kan zoowel den 8 of 9 als den 10 of 11den plaats hebben en [illegible] kan deze nog onmogelijk in de Krim bekend zijn.

Men gist, dat de generaal Osten-Sacken den 7 of 8 dezer eerst in de Krim kan zijn gerukt. Van Perekop tot Sebastopol is de afstand ongeveer 150 kilometers of ongeveer acht dagmarschen voor een leger. De vereeniging der beide legers in de Krim zou alzoo thans plaats kunnen hebben, en dit [zou] een gewigtig feit zijn. De depêche heeft evenwel geen[illegible] officiëel karakter.

Intusschen is tot nog toe niet bekend, wat er in de Krim kan zijn voorgevallen. Wel weet men, dat de generaals van hun oorspronkelijk plan om eerst de forten aan te vallen, hebben afgezien en dat zij nu eerst de stad [illegible], maar verder is niets bekend.

[Intu]sschen verwachten de Westersche mogendheden, dat de oorlog steeds meerdere ontwikkeling zal erlangen, in spijt van allen, die eenige hoop op den vrede tegen den winter koesterden. Er worden een aantal schepen uigerust en afgehuurd, ten einde een corps van 25,000 man naar het Oosten te zenden, behalve de versterkingen, die nog volgen zullen.

Uit Frankfort worden thans drie circulaires medegedeeld, twee van het Weener- en eene van het Berlijner-Kabinet, gedagteekend 31 Aug., 21 en 24 September; de laatste is het antwoord van Pruissen op het tweede stuk. Deze stukken hebben veel van hun belang verloren door de zoo gewigtige nota's van 14, 21 en 30 Sept., die de houding der groote Duitsche mogendheden kenmerken.

Wij hebben reeds medegedeeld, dat de Porte, het verbod van uitvoer op de granen in het Ottomanische rijk heeft opgeheven. Den 24 Sept. is dat stuk officiel afgekondigd; het grondt zich daarop, dat de proviandering van het leger verzekerd en het noodige graan voor de bezaaijing reeds afgezonderd is.

De *Gazeta* van Madrid van den 10 Oct. bevat mededeelingen omtrent de verkiezingen in de provincien; men meldt echter nog geen algemeen resultaat. Volgens de *Espana* zijn meer dan 20 personen in meer dan een district gekozen.

De *Epoca* wil weten, dat na de verkiezingen de heeren Infante en de la Serna zitting in het kabinet zullen nemen. Dat blad ziet ook in elken hoek zamenzweringen, en [illegible] zich niets anders voor, dan dat het geheele [illegible] schiereiland met een net van geheime genootschappen [illegible] verdekt.

[illegible]ten uit Sevilie melden, dat de orde in de stad [illegible]ersteld is.

De cholera rigt steeds groote verwoestingen in de hoofdstad van Estramadura aan. Meer dan 600 personen zijn in den korten tijd overleden, sedert die ziekte zich het eerst te Badajoz heeft vertoond.

DUITSCHE POST.

Weenen, 12 Oct. De *Lloyd* gelooft, dat de versterkingen, die prins Menchikoff mogt ontvangen, wel den strijd in de Krim zullen verlengen, maar daarom Sebastopol niet zullen bevrijden.

De berigten van den 6den uit Odessa melden, dat de divisiën Engelhardt en Liprandi, van de Pruth komende, daar waren aangekomen, ten einde de naar de Krim vertrokkene troepen te vervangen. Zij hebben een kamp bij het dorp Prierke bezet, dat door eene afdeeling van de [illegible]-vloot gebombardeerd is; het kamp hebben de Russen moeten ontruimen.

Prins Ghika werd tegen het einde dezer maand te [illegible] verwacht om het hospodaraat op nieuw te aanvaarden. De Generaal baron Augustin is tot bevelhebber van Galatz en Ibraila benoemd.

De *Vosser Zeitung* deelt volgens een brief uit Weenen mede, dat de gezanten der Westersche mogendheden in de afgeloopene week, eene belangrijke conferentie met Graaf Buol hebben gehad, waarbij gewigtige mededeelingen omtrent de operatien in de Krim zijn gedaan. Men meent te Weenen, dat Omar-Pacha thans zijne operatien tegen Bessarabie moet hebben aangevangen. Graaf Buol moet te dien aanzien mededeelingen aan prins Gortschakoff hebben gedaan, waarbij hij verklaard heeft, dat de Keizer van Oostenrijk volhardt in de door hem bij de Oostenrijksche nota van 8 Aug. uitgedrukte inzigten. De prins zou daarop onmiddellijk een koerier naar Petersburg hebben gezonden.

— In acht dagen tijds is de *Neue Preussische Zeitung* drie malen te Weenen in beslag genomen.

Berlijn, 13 Oct. Men heeft de zonderlingste geruchten verspreid omtrent de houding van de Pruissische regering. Nu eens zou het ministerie zijn ontslag aangeboden en weder ingetrokken hebben; dan weder zou Pruissen gereed staan zijne onzijdigheid te verlaten en eene nota gereed hebben in den zin van de Oostenrijksche circulaire van 30 Sept. Anderen willen weten, dat de prins van Pruissen eene plegtige zending te Weenen zou gaan vervullen. Dit alles is even ongegrond. Pruissen wacht de gebeurtenissen af; het verwacht, dat Oostenrijk nog geen formeel verbond met de Westersche mogendheden zal sluiten en het rekent op de Bondsvergadering. Het antwoord aan Oostenrijk zal echter bevredigend zijn, wat den vorm betreft.

Te Hanover is eene sterke partij, die door de traditiën en de sympathie voor Engeland wordt gesteund. De heer Somerset, de bijzondere secretaris des Konings, staat aan het hoofd. Ook zou graaf Kielmanseggbe, de gezant te Londen, tijdens zijn verblijf te Hanover gedurende den zomer, zijn invloed in dien geest hebben aangewend. Maar er is ook eene tegenpartij, daar de jongste zuster van de Koningin met den Grootvorst Constantijn is gehuwd.

— Men vermaakt zich te Berlijn met een voorval, dat men eene nieuwe Oostersche quaestie noemt. Negen jonge Egyptenaren, die te Berlijn studeren, zijn eergisteren allen gearresteerd. De Oosterlingen hadden eene verhooging van hun zakgeld gevraagd, dat door hunne meesters geweigerd was. De eersten vernielden daarop de meubelen van de kostschool in de Dorotheen-Strasse en bedreigden de meesters, die de politie lieten halen. De agenten konden het huis niet binnen treden en moesten eerst versterking halen, om de wederspannigen, die zich in het huis gebarricadeerd hadden, meester te worden. Het einde echter was treuriger. Op de straat vielen de Egyptenaren de agenten van politie aan; dezen maakten gebruik van hunne wapenen en een der jeugdige rebellen werd ernstig gewond.

— Men meldt, dat het voorstel tot afschaffing van de teruggbetaling, die het Tolverbond aan op nieuw uitgevoerde brandewijnen toekent, in de douanen-conferentie te Darmstadt is gedaan.

— Uit de verslagen van de provinciale staten van Silezie volgt, dat het totaal der schade, door de overstrooming veroorzaakt, 8,760,219 thaler beloopt en 39 kreitzen, 915 domeinen, 1508 gemeenten en 49 steden betreft.

— Te Bremen zijn gedurende de maand September 13,576 emigranten vertrokken op 53 vaartuigen. Gedurende het jaar en tot het einde van September zijn langs dien weg 62,746 personen vertrokken, dat is 20,750 meer dan in het laatste jaar.

— De geestelijkheid heeft het voornemen eene Katholieke universiteit in Duitschland op te rigten.

— De excommunicatie van een jong Katholiek meisje, dat een Israëliet had gehuwd, heeft met groote plegtigheid in de gemeente Niederbreisig, bij Linz, in de Rijnprovincie, plaats gehad.

FRANSCHE POST.

Parijs, 15 Oct. Men heeft nog geene berigten van Sebastopol en hoezeer dit feit het publiek zeer teleurstelt, kan het de verbazing niet wekken; want volgens de laatste berigten kon het vuur niet vóór den 9den of 10den geopend worden. Het schijnt zich te bevestigen, dat de geallieerden nu eerst de stad en de haven willen vernielen en daarna de forten belegeren, die ze beheerschen. Dit is juist het tegenovergestelde plan van hetgeen men vroeger had gevormd. Mogt eenmaal Sebastopol zijn gevallen, dan hoopt men het leger van prins Menchikoff te kunnen uiteen slaan. Mogt dit gelukt zijn, dan zou men de Krim den geheelen winter willen sluiten, door het versterken van Perekop, waar men een aanzienlijk garnizoen zou willen laten.

Men spreekt ook van een aanslag op Odessa, dat door het leger in den rug zou worden aangevallen, terwijl de vloot de stad van den zeekant zou aanvallen; zij, die deze onderstellingen vooropzetten schijnen het vergevorderde jaargetijde en den afstand van de Krim tot Odessa te vergeten.

— Het programma van de lijkplegtigheid van den maarschalk de St. Arnaud wordt heden door den *Moniteur* en door verschillende bladen openbaar gemaakt. Het heeft de aandacht zeer getrokken, dat de nationale garde niet op het programma voorkomt. Men schrijft dit toe aan een geschil over den voorrang, tusschen den Minister van Oorlog en den Minister van Binnenlandsche Zaken ontstaan. De laatste beriep er zich op, dat zelfs tijdens het Keizerrijk de niet-bezoldigde troepen den voorrang hadden boven de bezoldigde, zoodat de nationale garde de haag moest formeren. Dit bestreed de Minister van Oorlog, daar het hier een persoon betrof, wiens roem geheel aan het leger toekwam. Men moest intusschen het programma opmaken en nu werd de nationale garde uitgesloten.

Mw. de St. Arnaud is door de vermoeijenissen en de gemoedsbewegingen genoodzaakt geweest, te Marseille te blijven.

— De Fransche bladen vestigen de aandacht op eene kleine brochure, getiteld: *Lettre à l'Empereur sur la question d'Orient* (Brief aan den Keizer over de Oostersche quaestie), een stuk, dat bijna even veel opgang maakt als de beruchte brochure: *Over de herziening van de kaart van Europa*. Daarin wordt uiteengezet, dat Rusland slechts weinig zal worden getroffen door de vernieling van zijne vloten en van eenige versterkte punten, zelfs niet door het verlies van de Krim; dat het hulpbronnen genoeg heeft om den oorlog voort te zetten en dat de neigingen van zijn souverein en de hardnekkigheid van het volk beletten een vrede aan te nemen en zich door nederlagen te laten ontmoedigen, die vroeger zoo dikwijls zijne magt hebben getroffen, zonder ooit te beletten die uit te breiden.

De schrijver, die ongetwijfeld een Pool is, ziet slechts één mogelijken ringmuur tegen de veroveringen van Rusland, slechts één mogelijken waarborg, die Duitschland kan dekken en Europa kan geruststellen, namelijk het herstel van het koningrijk Polen. De schrijver vreest, dat indien Frankrijk en Engeland niet in tijds een beroep doen op Polen en zijne aandrift temperen, dat dan die ingesluimerde nationaliteit óf niet meer óf te vroeg ontwake; dat dubbele gevaar (zonder te spreken van dat, dat Polen zich uit wanhoop in de armen van Rusland zou werpen), moet worden afgewend en hij rigt zich daartoe met de dringendste smeekbede en de vleijendste drangredenen tot Keizer Napoleon.

De brochure komt niet even als die *Over de herziening van de kaart van Europa* uit de keizerlijke drukkerij; zij is uitgegeven bij een weinig bekend boekhandelaar in de straat Richelieu. Men wil echter weten, zonder dit te verzekeren, dat de verschijning daarvan den Keizer geenszins mishaagd zou hebben.

Men wil te Parijs stellig weten, dat de beruchte Oostenrijksche nota van 30 Sept. eerst naar Berlijn is afgezonden, nadat daarover in eene groote algemeene vergadering van de Ministers en de hoogste ambtenaren des rijks uitvoerig was beraadslaagd. Talrijke bezwaren werden daartegen in het midden gebragt. De meerderheid evenwel bleef gunstig gestemd; men zou echter nog meer gedaan hebben; men zou alle mogelijke gebeurtenissen hebben overwogen, die het gevolg van de vaststelling dier nota zouden zijn en men wacht nu de gebeurtenissen af.

— Onlangs zijn belangrijke geschillen ontstaan tusschen de Fransche regering en de vrije stad Hamburg. De Fransche regering eischte, dat de Russische leening niet op de Hamburgsche beurs zou worden afgekondigd. Volgens de wetten en zelfs volgens de constitutie van dien kleinen staat, heeft het bestuur het regt niet dit te beletten. De Fransche regering drong evenwel met zóóveel heftigheid aan, dat men de wet voor de noodzakelijkheid heeft moeten ter zijde stellen.

De Pruissische regering had aan de Kamers van Koophandel in dat land eene circulaire gerigt, waarbij zij opmerkzaam maakt op de belemmeringen, die de doorvoerhandel in Frankrijk ondervond. Eene groote hoeveelheid Pruissische *capsules*, die toch te Havre naar de Vereenigde Staten moesten worden ingescheept, werden in beslag genomen. Deze zaak maakte veel gerucht in Duitschland en zonder nadere maatregelen zou de doorvoerhandel welligt naar Antwerpen of Triest een uitweg hebben genomen. Een advocaat bij het Keizerlijk hof te Parijs, de heer Lançon, heeft echter de vroegere vonnissen weten te doen vernietigen; het hof grondde zich vooral daarop, dat de doorvoerhandel geheel vrij moet zijn.

— De Pope van de Russische kapel heeft de Russische gevangenen op het eiland Aix bezocht en hun namens den Keizer hulp verschaft. Hij heeft bij zijn terugkeer zijne erkentelijkheid over de behandeling dier gevangenen betoond. Eenige vrouwen, die den wensch te kennen hadden gegeven, naar Rusland terug te keeren, zijn op kosten van het rijk daartoe in staat gesteld.

— De correspondentien uit Bucharest spreken van de onophoudelijke kleine geschillen tusschen de Turken en de Oostenrijkers in de Donau-vorstendommen. Men spreekt hier van een brief, dien Omar-Pacha aan den Keizer zou hebben gezonden en waarin hij zich levendig zou beklagen, dat de Oostenrijkers al zijne bewegingen belemmeren. Het schijnt, dat de Oostenrijkers het bescherm heerschap van de Russen willen vernietigen, maar tevens den invloed der Turken in de Vorstendommen te niet doen. In zekere streken is de spanning zóó groot, dat men een oogenblik voor botsingen vreesde. Men wil, dat de generaal de Létang van Weenen naar Bucharest zal vertrekken.

— Men spreekt van eene aanstaande reis van lord Palmerston naar Parijs. Daar dit gerucht reeds herhaaldelijk verspreid was, hecht men er niet veel geloof aan. Men zegt ook, dat het Engelsche ministerie gereed staat een maatregel te nemen, dien de Keizer zeer zou verlangen, namelijk eene belangrijke vermindering van de inkomende regten op Fransche wijnen in Engeland.

— De *Moniteur* deelt mede, dat het Braziliaansche Gouvernement verklaard heeft, dat het zich met al de ter zijner beschikking staande middelen zou verzetten tegen het verhandelen van de jongste Russische leening in dat rijk, en dat het gouvernement van de Argentijnsche republiek op de stelligste wijze aan de burgers van den bond niet alleen heeft verboden op de kaapvaart uit te gaan en zich aan eenige daad schuldig te maken, die in strijd zou zijn met de neutraliteit in den tegenwoordigen oorlog, maar ook om in de havens van het land eenigen Russischen kaper met zijne prijzen te ontvangen.

— De *Moniteur* deelt een vergelijkenden staat mede van de ontvangsten over de eerste negen maanden van 1854, vergeleken met die van 1853 en 52. Er is 7,291,000 frcs. minder in dit jaar dan in het vorige ontvangen. De geheele ontvangst van indirecte belastingen tot 30 Sept. 1854 heeft 618,734,000 frcs. bedragen.

Binnenland.

's Gravenhage, 17 October.

Z. M. heeft benoemd tot ontvangers: der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Schinveld, den heer J. F. E. Loos, thans commies der 1ste klasse van 's Rijks belastingen te Heusden; der in- en uitgaande regten te Hekkens, den heer H. van Hall, thans hoofdcommies bij 's Rijks entrepôt der in- en uitgaande regten en accijnsen te Amsterdam.

* In de zitting van den Gemeenteraad alhier van heden zijn zeer langdurige discussiën gehouden over het voorstel van Burgem. en Weth., betrekkelijk het verleenen van subsidiën aan de verschillende armbesturen in deze gemeente voor het volgende dienstjaar.

Ook nu wederom is in het breede besproken de meerdere of mindere wenschelijkheid, om al dadelijk *volle* werking te geven aan geest en inhoud der armenwet, om namelijk het verstrekken van subsidien in het algemeen, over te laten aan de verschillende kerkelijke besturen, en dat van wege de gemeente slechts bij uitzondering en gebleken noodzakelijkheid en onvermijdelijkheid te doen plaats hebben, dan wel om aan den wil der wet ten deze langzamerhand en trapsgewijze gevolg te geven, van wege de moeijelijkheid eener plotselinge verandering voor de armbesturen en tevens met het oog op de tegenwoordige omstandigheden. De heer Buyskes, die de verschillende denkbeelden, zoo in- als buiten den Raad ontwikkeld, over dit belangrijk vraagstuk aangaf en resumeerde kwam tot de slotsom, dat het, naar zijne overtuiging, billijker en raadzamer was den bedaarden weg in te slaan, om 1o. den overgang van zaken niet te plotseling en dus te moeijelijk te maken, maar ook om 2o. van den kant der vergadering een blijk te geven van hare gezindheid om, hoezeer dan voor alsnog in geringe mate gevolg te geven aan den wil der wet. Hierom stelde hij voor 1o. dat er door den Raad eene commissie uit zijn midden wierd benoemd tot zoodanig getal als de vergadering mogt goedvinden, ten einde, op het stuk der te verleenen subsidien, met de verschillende armbesturen te raadplegen en in overleg te treden omtrent de mogelijkheid en geschiktheid, de wijze hoe, en den tijd waarop zou kunnen worden overgegaan tot eene algemeene afschaffing of wel vermindering der subsidien van wege de gemeente; om die zaak alzoo te regelen in het wederkeerig belang der armbesturen en van de gemeente, en welke commissie in de maand Julij 1855 haar verslag zou uitbrengen; 2°. om de bij het voorstel van Burgemeester en Wethouders uitgetrokken som voor subsidien voor het volgend jaar met een gering cijfer te verminderen.

Nadat over dit tweeledig voorstel onderscheidene leden het woord hadden gevoerd, is het eerste gedeelte (de benoeming eener commissie) aangenomen met 26 tegen 2 stemmen. Tegen de heeren de Brauw en Deketh.

Zullende die commissie in eene volgende vergadering worden benoemd.

Het tweede gedeelte van het voorstel des heeren Buijskes gaf insgelijks tot velerlei woordenwisseling aanleiding, vooral met betrekking tot de vraag, of daardoor niet reeds eenigermate wierd vooruitgeloopen op den werkkring en de bemoeijingen der te benoemen commissie. Ten slotte is ook dat gedeelte aangenomen met 21 tegen 8 stemmen. Tegen de heeren Wittert van Hoogland, Polak Daniels, de Sonnaville, Meijer, Collot d' Escury, de Witte van Citters, Deketh en de Burgemeester.

De heer de Kempenaer deed hierop het bepaalde voorstel om de vermindering op 4% te stellen. Doch, ten einde de Raad een blijk zou geven van daarmede niet te willen als het ware de gemeentekas bevoordeelen, en zelfs geene enkele cent aan de werkelijk behoeftigen te willen ontnemen, stelde hij tevens voor, om het mindere voor subsidie uit te trekken, ter bestemming voor het winterwerk. Door een en ander bleef zich de Raad dan gelijk aan zijn eenmaal aangenomen beginsel van trapsgewijze vermindering van subsidien, en de behoeftigen kwamen er niet door te lijden.

Ook daaromtrent vreesde men van vele zijden, dat de te benoemen commissie zou worden gebonden. Het werd niettemin, nadat het op voorstel van den heer Eijssell gesplitst was in hoofdelijke omvrage gebragt, volgenderwijze aangenomen, en wel 1o. om de som, die volgens het tweede lid van het aangenomen voorstel van den heer Buijskes op de subsidiën zou worden ingekort, over te brengen op de som voor winterwerk, met 19 tegen 10 stemmen. Tegen, de heeren: Greve, de Brauw, Hattinga Raven, Polak Daniels, de Sonnaville, Meijer, Collot d'Escury, Steengracht van Oosterland, de Witte van Citters en Deketh; — 2o. om de bedoelde inkorting te bepalen op 4 pct. met 17 tegen 12 stemmen. Tegen, de heeren: Greve, Wittert van Hoogland, Hattinga Raven, Polak Daniels, de Sonnaville, Weenink, Meijer, Collot d'Escury, Steengracht van Oosterland, de Witte van Citters, Deketh en de Burgemeester.

Het voorstel van Burgemeester en Wethouders zelf nopens de uitgetrokken sommen als subsidien, om daarop de inkorting van 4. pct. toe te passen, is vervolgens met algemeene stemmen *aangenomen.*

Daarna is, na eene kleine woordenwisseling, *goedgekeurd* de conclusie van het rapport der commissie, belast geweest met het onderzoek der rekeningen van de verschillende armen-administratien.

Voorts is beraadslaagd over het voorstel van Burgem. en Wethouders betrekkelijk de bedeeling der algemeene armen te 's Hage en te Scheveningen.

Een voorstel van den heer Eyssell om het daarvoor uitgetrokken bedrag met *f* 2000 te verminderen, is, nadat onderscheidene leden daarover van gevoelen hadden gewisseld, verworpen met 15 tegen 14 stemmen. Terwijl het voorstel van Burgemeester en Wethouders zelf onveranderd is aangenomen met 26 tegen 3 stemmen. Tegen de heeren: de Brauw, Wittert van Hoogland en de Kempenaer.

Ten slotte heeft de heer van den Burgh voorgesteld te besluiten tot de benoeming eener commissie, ingevolge art. 4 der armenwet, tot het ontwerpen van een reglement, om ook op het stuk der gemeente-armenbedeeling allengs eene vermindering te kunnen tot stand brengen.

Daarna is de vergadering gescheiden.

Z. Exc. de minister van oorlog heeft bij aanschrijving van den 12de October jl. den korps-kommandanten kenbaar gemaakt, dat aan het getal supletie troepen, bestemd voor de koloniale dienst, nog 300 manschappen ontbreken. Dientengevolge zijn de chefs der korpsen dan ook uitgenoodigd aan de manschappen kenbaar te maken, dat voor hen, nog steeds de gelegenheid bestaat, zich voor het Oost-Indische leger te verbinden. En eindelijk wordt daarbij nog verzocht om aan het voorschrevene zoo spoedig mogelijk gevolg te geven, dewijl tegen den invallenden winter het vertrek naar dat gewest met de grootste moeijelijkheden en bezwaren gepaard gaat.

De *Tijd* zegt, dat men uit 's Gravenhage aan de *Fr. Postz.* het navolgende schrijft: Men is voornemens onze zeemagt in de Oost-Indiën te versterken, en zullen daartoe gebezigd worden: 2 fregatten, 2 korvetten, 3 brikken, 1 schooner, 2 wachtschepen, benevens 12 stoombooten van verschillende grootte; de bemanning al dezer schepen zal: behalve een aantal Maleische matrozen, 2358 Europeërs bedragen. Voor de dienst in de West-Indien zijn: 1 korvet 2 brikken, 2 schooners, 2 kanonneerbooten en 1 stoomschip met 350 koppen bestemd. In de Nederlandsche wateren blijven voor de actieve dienst ter beschikking: 3 fregatten, 3 wachtschepen, 2 korvetten, 5 brikken en schooners, 9 kanonneerbooten, 1 transportschip en een instructieschip, benevens 3 stoombooten, met eene bemanning van 3156 koppen.

Curatoren van het Stolpiaansch legaat aan de Universiteit te Leijden hebben in hunne vergadering van den 13 dezer eenparig besloten, dat een op de door hen uitgeschreven prijsvraag: *«welke zijn naar Christelijke beginselen de regten en pligten van Ouders, Kerk en Staat ten opzigte van onderwijs en opvoeding»*, onder de zinspreuk: *Opregt*, ingekomen opstel ter beantwoording dier vraag volstrekt in geen aanmerking komen kon. *(H. C.)*

Directeuren der *Zuid-Hollandsche Maatschappij tot redding van Schipbreukelingen*, gevestigd te Rotterdam, hebben in hunne jongste vergadering besloten te doen uitreiken: aan L. Wagtendonk, gezagvoerder, en M. Koenen, eersten stuurman, ieder de gouden medaille; aan W. Bogaard, timmerman, P. Molenaar, bootsman, J. v. Verneij, matroos, ieder de groote zilveren medaille en *f* 50, allen personen uit de equipage van het Nederlandsche barkschip *Proteus*, te huis behoorende te Schiedam, voor op den 23sten December ll. op de kust van China, in stormweer, met bijzonder veel moeite en lijfsgevaar redden van zeven Chinesche visschers, zich in hoogen nood bevindende aan boord van hun in een zinkenden staat verkeerende vaartuig en hen veilig te Hongkong aan wal te zetten.

Aan kapt. Chambers, voerende het Engelsch barkschip *Coldec*, te huis behoorende te Greenock, de groote zilveren Medaille voor het op den 30sten Mei redden der equipage van het op de Kenn-rif, in de reis van Melbourne naar Batavia gestrande en totaal verbrijzelde Nederlandsche fregatschip *Delta*, gevoerd door kapt. J. G. Kunst en hen veilig te Batavia aan wal te zetten; bij welk eermetaal is gevoegd een loffelijk getuigschrift bevattende de bijzonderheden dezer edele en stoutmoedige reddingen, terwijl voortdurend aan weduwen, wier echtgenooten in zee zijn omgekomen, uit het zoo weldadig fonds van wijlen Mej. Ida Maria de Raath, onderstand is verleend.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam zijn op 15 en 16 dezer aangegeven 3 mannen en 5 vrouwen, waarvan in het hospitaal zijn opgenomen 1 man en 1 vrouw, blijvende in behandeling 12 personen.

Van den 6 tot den 13den October zijn te Veenhuizen 85 cholera-lijders aangegeven, waarvan 48 overleden zijn; er bleven in behandeling 30 personen.

Leijden 16 Oct. Gisteren promoveerde alhier tot doctor in de wis- en natuurkundige wetenschappen de heer J. M. van Bemmelen, geboren te Almelo, na verdediging van eene *dissertatio chymica inauguralis de cybotio cumingii.*

Tiel, 15 October. De Gemeenteraad alhier heeft in zijne vergadering van gisteren, tegen het advies der stads-geneesheeren, bepaald, dat de kermis op den gewonen tijd zal plaats hebben.

** **Zwartsluis**, 16 Oct. In de vergadering van den Kerkeraad der Hervormde Gemeente van den 12 dezer, is ter vervulling der vacature van eene der predikantsplaatsen alhier, een drietal geformeerd, bestaande uit de HH. van Rhijn, pred. te Elst; van Eijk te Hindeloopen, en van Manen te Spijkenisse. Staande de vergadering is er een brief ingekomen van eenige leden der Gemeente, houdende protest tegen de handelingen dezer vergadering, als zijnde, naar hunne zienswijze, niet wettig zamengesteld.

** **Blokzijl**, 15 Oct. Op de tentoonstelling alhier, in de vorige week gehouden, bevonden zich een runderen, zoo als mede kan blijken uit de der tentoonstelling plaats gehad hebbende ver kalfde koeijen, voor den ongehoorden pr welke niet zijn bekroond geworden en toe Hendrik Hartman Donker, veehouder te Bl

Waalwijk, 13 Oct. Heden nacht werd huize van den horologiemaker F. Wassen diefstal gepleegd. Door het raampje van een is men ingebroken, en heeft men zich alzoo togt weten te banen naar het werkvertrek minder dan 38 horologies, waaronder een g vreemd werden.

Tilburg, 13 Oct. Heden zijn alhier uit Breda kelijk aangebragt om op morgen naar 's Bosch te getransporteerd, de gebroeders B. en H. K...., wa een als dader en de ander als medepligtige wordt be van den manslag, welke door middel van een ge in Januarij ll. in de gemeente Baarle Nassau op van de Wed. H. heeft plaats gehad.

Per Telegraaf.

Warschau, Zondag 15 October. Generaal vo schakoff, bevelhebber van het 3de, 4de en 5de le is tot opperbevelhebber van een afzonderlijk korps b De Gouvernementen Charkow, Pultawa en Kiew bij de Oostenrijksche grenzen gelegen, zijn, k keizerlijke ukase, in staat van beleg verklaard.

Marseille, Dingsdag 17 October. Uit Konsta wordt dd. 5 Oct. gemeld, dat maatregelen zijn ge om tusschen die stad en Balaklava binnen vijf dag berigt te ontvangen. Er werden bij voortduring kingen ontvangen, alsmede 120 stukken belegerings van verre dragt. Het dagblad van Konstantinopel Sebastopol niet langer dan 10 à 12 dagen zal we bieden. De generaal Tylder was in de Krim ov ook de kolonel Chuter was aan zijne wonden be Chamyl had Tiflis niet aangetast.

Advertentien.

224ste Nederlandsche Staats-Lot

6e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

N°. 1701 en 10679 ieder *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecte

AMSTERDAM, 17 October 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.
Ned. W. Schuld.	2 1/2	59 15/16 60 1/8		
Dito Certificat.	3	71 1/2 (60	*Hope* 1798/1816	5
Dito Dito. .	4	90 1/4 90	Dito 1828/1829	5
O. I. Leening .	4		Cert. 1831/1838	5
Amort. Syndic.	3 1/2	88 3/4	Dito Dito	4 1/2
Hand.-Maats. .	4 1/2		Dito *Hope* . .	4
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4
Certificaten . .	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4
D° *Rotschild* .	2 1/2	48 3/4	Inschr. Assig. .	6
Frankrijk.			Certific. dito. .	6
Obligatien . . .	3		**Polen.**	
Spanje.				
Nieuwe	1	18 1/16	Obligatiën . . .	4
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**	
D° Binnenl. c/m.	3	32 5/16 11/16 3/8		
Bew. Sp. Com.		5 1/16	Metaliek . . .	5
Amort. Schuld.		4 1/2 9/16	Dito bet. Amst.	5
Portugal.			Dito lett, B. . .	5
Londen nieuwe.	5	36 1/8	Dito 1847 . . .	2 1/2
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	2 1/2

Polen Loten fl 600. *f* 139½; Mexic., te L 21⅞, 22; dito Onb. 21⅞, 22.

Onze fondsenmarkt blijft hare achteruitgang van gisteren volgen en werden zoo wel binnenl. als buitenl. effecten tot zienlijke lagen prijzen afgegeven inzonderheid was dit geval Oostenrijksche fondsen welke ruim 1% lager sluiten.

FRANKFORT, Maandag 15 October. Metalliek 5 71⅞; Spanje binnenl. 3 pct. 32¾; dito 1 pct. 18⅛; op Lond. 117⅛; dito Parijs 93¼; dito Ween. 100

LONDEN, Maandag 16 October. Consols op t. 9 N. Mexic. 3 pct. 24¾, ⅞; Spanje buitenl. 3 pct. 37 1 pct. 18½, ¾; dito Certific. 5¼; dito Passiven 4 Turk. 2⅝, ⅞.

PARIJS, Maandag 16 October. Fr. 4½ pct. 98.50; 3 pct. 75.75; Sp. binn. 3 pct. 33⅛; dito 1 pct.

WEENEN, Maandag 16 October. N. Metall. 85¼; N. 97¾; Bankactien 1248; Lomb. 5 pct. 92½; Wissel Londen 11.32; dito op Parijs 138; Zilver 20.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.